APOŠTOL PAVOL A KORINTSKÁ CIRKEV
1KOR 4,1-21

Modlitba

Nebeský Otče, s vierou berieme do rúk Sväté písmo. Veríme, že obsahuje slová, ktoré majú byť svetlom na životnej ceste. Bože, Duch Svätý, ty si vnukol svätopiscom, čo majú napísať; prosíme ťa, pomáhaj nám pochopiť všetky tieto slová a daj nám silu podľa nich žiť.

Pane Ježišu, dvom emauzským učeníkom horelo srdce, keď si im vysvetľoval Písmo. Rozohrej aj naše srdcia láskou k tebe, keď budeme čítať Sväté písmo, a daj, nech ťa stále hlbšie poznávame. Svätí Cyril a Metod, vy ste prví preložili Sväté písmo do reči našich predkov. Vyproste nám lásku k Svätému písmu a odhodlanosť stvárňovať podľa neho celý náš život.

Text 1Kor 4,1-21

Nech nás takto každý pokladá za Kristových služobníkov a správcov Božích tajomstiev. [2] A od správcov sa už vyžaduje, aby bol každý verný. [3] No mne naozaj málo záleží na tom, či ma súdite vy alebo iný ľudský súd. Ani sám seba nesúdim, [4] lebo nie som si ničoho vedomý, ale to ma neospravedlňuje. Pán je môj sudca. [5] Preto nesúďte nič predčasne, kým nepríde Pán. On osvetlí, čo je skryté v tme, a vyjaví úmysly srdc. Vtedy každý dostane pochvalu od Boha.

[6] Ale v tomto, bratia, vzal som za príklad seba a Apolla kvôli vám, aby ste sa na nás poučili, že "niet nad to, čo je napísané", aby ste nehorlili jeden za druhého proti inému. [7] Veď kto ti dáva vyniknúť?! Čo máš, čo si nedostal? A keď si dostal, čo sa chvasceš, akoby si nebol dostal? [8] Už ste sa nasýtili, už ste zbohatli. Začali ste kraľovať bez nás - a kiež by ste len kraľovali, aby sme s vami kraľovali aj my.

[9] Zdá sa mi, že nám, apoštolom, Boh pridelil posledné miesto ako odsúdeným na smrť, lebo sme sa stali divadlom pre svet, anjelov i ľudí. [10] My sme blázni pre Krista, ale vy ste múdri v Kristovi; my sme slabí, a vy silní; vy ste slávni, my znevážení. [11] Až do tejto hodiny sme hladní, smädní a nahí, bijú nás päsťami, sme bez domova, [12] ťažko pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to znášame, [13] keď nás potupujú, my sa modlíme. Stali sme sa akoby smeťami sveta, vyvrheľmi pre všetkých až doteraz.

[14] Toto nepíšem, aby som vás zahanbil, ale aby som vás napomenul ako svoje milované deti. [15] Veď keby ste mali hoc aj desaťtisíc vychovávateľov v Kristovi, otcov nemáte mnoho, lebo v Kristovi Ježišovi ja som vás splodil skrze evanjelium. [16] Prosím vás teda, napodobňujte ma! [17] Preto som k vám poslal Timoteja, svojho milovaného syna, verného v Pánovi; on vám pripomenie moje cesty v Kristovi, ako učím všade po všetkých cirkvách.

[18] Niektorí sa začali tak vyvyšovať, akoby som k vám už nemal prísť. [19] Ale prídem k vám čoskoro, ak to bude chcieť Pán, a posúdim namyslencov nie podľa ich reči, ale podľa ich moci, [20] lebo Božie kráľovstvo nespočíva v reči, ale v moci. [21] Čo chcete? Mám k vám prísť s palicou, alebo s láskou a v duchu miernosti?

Štruktúra

A 1-5 apoštoli ako Boží služobníci
B 6-8 výčitky
C 9-13 poníženie Pavla a apoštolov
D 14-17 výzva k napodobňovaniu
E 18-21 Pavlov príchod

A 1-5 apoštoli ako Boží služobníci

Nech nás takto každý pokladá za Kristových služobníkov a správcov Božích tajomstiev. [2] *A od správcov sa už vyžaduje, aby bol každý verný.* [3] *No mne naozaj málo záleží na tom, či ma súdite vy alebo iný ľudský súd. Ani sám seba nesúdim,* [4] *lebo nie som si ničoho vedomý, ale to ma neospravedlňuje. Pán je môj sudca.* [5] *Preto nesúďte nič predčasne, kým nepríde Pán. On osvetlí, čo je skryté v tme, a vyjaví úmysly srdc. Vtedy každý dostane pochvalu od Boha.*

Text začína v množnom čísle (nech **nás** každý pokladá) a myslí sa tým Pavol spolu so Sostenom, ktorý bol Pavlovým spolupracovníkom (1,1). Ešte širší kontext môže znamenať ostatných spolupracovníkov a nakoniec aj všetkých kresťanov vo všeobecnosti.

Týchto všetkých treba pokladať za „Kristových služobníkov". Služobník je ten, kto pomáha druhému uskutočniť jeho vôľu (Lk 4,20 „*Potom knihu zvinul, vrátil ju sluhovi a sadol si*"). (Aj grécky filozof Epictetus (55-135) vo svojom diele Dissertation píše, že Cynik je Boží služobník). Pavol a ostatní apoštoli teda nepracujú pre seba a z vlastne iniciatívy, ale sú **výkonnými orgánmi Krista**. Sú v jeho službe a ich kázanie, hlásanie, učenie a konanie majú pôvod a základ v Božom pláne pre svet, ako je zjavený v Kristovi.

Tu môžeme spomenúť aj pojem apoštol. Zatiaľ čo v evanjeliách sú apoštolmi iba **Dvanásti**, ktorých si Ježiš vyvolil spomedzi svojich nasledovníkov, Pavol dáva tomuto pojmu iný význam: podľa Pavla je apoštolom každý, **kto sa podieľa na ohlasovaní** a apoštolskej práci, teda aj on sám, ale aj mnohí iní, ktorí Ježiša nikdy fyzicky nestretli.

Apoštoli ako „Boží služobníci" sú bližšie špecifikovaní ako „správcovia Božích tajomstiev". Oba tituly slúžia ako ochrana pred kritikou a hodnotením zo strany Korinťanov i pred sebakritikou (v. 3-5). Správca je ten, ktorý sa stará o veci svojho Pána a je za ne zodpovedný (Lk 12,42 „*Kto je teda verný a múdry správca, ktorého pán ustanoví nad svojou čeľaďou, aby jej načas dával určený pokrm?*").

Oba tieto tituly apoštolov sú základom pre viaceré vyjadrenia Magistéria o **špecifickosti kňazského poslania v Cirkvi**: kňazom je zverené bohatstvo učenia a sviatostí. Nie je to ale dôvod na pýchu a vyvyšovanie, veď kňaz je iba nástroj v Božích rukách a pokračuje v diele vykúpenia, ktoré je v konečnom dôsledku Kristovým dielom. Kňaz je **v službe Krista pre dobro spoločenstva**. Nakoniec, všetci veriaci majú účasť na všeobecnom kňazstve a poslaní Krista – kňaza.

Vo veršoch 3-5 sa viac krát hovorí o súdení. Nemyslí sa tým odsudzovanie, ale skôr vypočúvanie a vyzvedanie sa (Lk 23,14 „*Priviedli ste mi tohoto človeka, že poburuje ľud. Ja som ho pred vami vypočúval a nenašiel som na tomto človekovi nič z toho, čo na neho žalujete*"; 1Kor 12,24 „*Ale ak budú všetci prorokovať a príde nejaký neveriaci alebo jednoduchý človek, všetci ho usvedčia, všetci ho **posúdia***").

V protiklade s ľudským vypočúvaním je **Pán - sudca** (v. 4) a pred ním skladá služobník a správca svoju zodpovednosť. Pri výzve „nesúďte nič predčasne, kým nepríde Pán" si môžeme spomenúť na podobenstvo o pšenici a kúkoli (Mt 13,24-30), kde Ježiš takisto nabáda poslucháčov, aby nekonali predčasne a unáhlene: ľahko je súdiť, ale môže sa veľa ublížiť.

Iba Pán „osvetlí, čo je skryté v tme, a vyjaví úmysly srdc" (v. 5). Ježiš je svetlo sveta a v ňom sa ukáže ľudské konanie:. Jn 8,12 „*A Ježiš im zasa povedal: "Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť vo tmách, ale bude mať svetlo života*".

On vyjaví úmysly srdc (v. 5). V biblickom myslení je **srdce je centrum rozmýšľania a rozhodovania** a nie citov. Myšlienky a úmysly srdca sú dôležité, lebo v nich majú počiatok vonkajšie skutky, ako to učí Ježiš v reči na hore: Mt 5, 27-28 „*Počuli ste, že bolo povedané:*

“Nescudzoložíš!” No ja vám hovorím: Každý, kto na ženu hľadí žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci“.

Keď Boh odhalí zmýšľanie a úmysly sŕdc, dá aj schválenie – pochvalu (v. 5) (Rim 2,29). Pri poslednom súde bude konanie spravodlivého schválené a obhájené **Bohom** – on nie je ohraničený v posudzovaní ako ľudia, lebo on **pozerá na ľudské srdce**, jeho hĺbku a úmysly. Podobnú odmenu dostáva aj sluha za vernú službu: Mt 25,21 „*Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdi do radosti svojho pána*“.

B 6-8 výčitky

6 Ale v tomto, bratia, vzal som za príklad seba a Apolla kvôli vám, aby ste sa na nás poučili, že "niet nad to, čo je napísané", aby ste nehorlili jeden za druhého proti inému. 7 Veď kto ti dáva vyniknúť?! Čo máš, čo si nedostal? A keď si dostal, čo sa chvasceš, akoby si nebol dostal? 8 Už ste sa nasýtili, už ste zbohatli. Začali ste kraľovať bez nás - a kiež by ste len kraľovali, aby sme s vami kraľovali aj my.

Pavol chce dať kresťanom aj pozitívny vzor, ako by mal vyzerať kresťanský život. Preto vraví, že im dáva za príklad seba a Apolla, aby sa na nich učili. Pritom však neočakáva, že všetci kresťania budú presne takí ako oni – všetci nemôžu byť rovnakí. Pavol i Apollo sú konkrétne postavy a nemôžu byť prototyp pre všetkých. Slúžia iba ako jednotlivé pozitívne príklady. Jediný **prototyp kresťana je Kristus** a jemu sa musia všetci pripodobňovať.

To, čo sa majú Korinťania na Pavlovi učiť je spresnené slovami: „niet nad to, čo je napísané“. Bez dostatočného vysvetlenia jej obsahu a významu bola táto veta často zneužitá a využívaná na dokazovanie tvrdení, ktoré v texte nie sú obsiahnuté. Z viacerých navrhovaných vysvetlení je najviac uspokojivé to, ktoré tvrdí, že je to **odkaz na veci napísané v Starom zákone** a konkrétnejšie na 5 citátov zo SZ v prvých troch kapitolách listu (1,19; 1,31; 2,9; 3,19; 3,20). Ich spoločným znakom je, že charakterizujú skutočnú múdrosť. Zatiaľ čo múdrosťou sveta je oddávať sa ľudskej chvále, existuje aj dokonalejší druh múdrosti a to je chváliť sa v Pánovi.

Takáto múdrosť – chváliť sa v Pánovi – zabraňuje aj vyvyšovaniu sa (horleniu) jedného nad druhého. Slovo horlenie (vyvyšovanie sa) nachádzame najmä v dvoch listoch Korinťanom (4,6.18.19; 5,2; 8,1; 13,4; 2Kor 12,20) a tým sa potvrdzuje tvrdenie, že **Korinťania boli pyšní na svoje dary a pokladali sa za duchovných**. To isté dosvedčuje aj Dio Chryzostomus (Grécky rečník, spisovateľ, filozof a historik, 40–120) keď vraví, že Korinťania boli smutne známi svojím vyvyšovaním a nadúvaním.

Táto nepríjemná črta poznačila aj Korintskú Cirkev, takže im Pavol pripomína, že všetko dostali od Boha a nemajú dôvod ničím sa chváliť. Príliš vysoké zmýšľanie o sebe, alebo o iných má antisociálne dôsledky. Potrebné je skôr **pokornejšie sebahodnotenie** ako ho vidíme u Pavla (Rim 12,3 „Mocou milosti, ktorú som dostal, hovorím každému z vás, aby si nik nemyslel o sebe viac, ako myslieť treba, ale zmýšľajte triezvo, každý podľa stupňa viery, aký mu udelil Boh“).

Boh ako zdroj darov, múdrosti a schopností je zdôraznený tromi rétorickými otázkami vo v. 7: „*Veď kto ti dáva vyniknúť?! Čo máš, čo si nedostal? A keď si dostal, čo sa chvasceš, akoby si nebol dostal?*“ Boh povoláva bez zásluhy a to má viesť k vďačnosti a nie k pýche a vystatovaniu.

C 9-13 poníženie Pavla a apoštolov

9 Zdá sa mi, že nám, apoštolom, Boh pridelil posledné miesto ako odsúdeným na smrť, lebo sme sa stali divadlom pre svet, anjelov i ľudí. 10 My sme blázni pre Krista, ale vy ste múdri v Kristovi; my sme slabí, a vy silní; vy ste slávni, my znevážení. 11 Až do tejto hodiny sme hladní,

smädní a nahí, bijú nás päsťami, sme bez domova, [12] ťažko pracujeme vlastnými rukami; keď nás preklínajú, my žehnáme, keď nás prenasledujú, my to znášame, [13] keď nás potupujú, my sa modlíme. Stali sme sa akoby smeťami sveta, vyvrheľmi pre všetkých až doteraz.

Poníženie seba a apoštolov, o ktorom Pavol píše, pripomína viaceré autobiografické state z iných listov, kde Pavol takisto opisuje svoje utrpenie a ťažkosti v apoštolskej práci (2Kor 6,3-10; 11,23-33; 2Tim3,11).

Tento opis má v našom kontexte **špecifický cieľ**: mať posledné miesto, byť odsúdený na smrť a byť divadlom vyjadruje absolútne poníženie. Byť v aréne pre zábavu druhých nie je myslené ako v stoicizme, kde „múdry muž v konflikte so svojím osudom je divadlom pre bohov i ľudí“. Takisto vzdialený sa zdá odkaz na Jóba zo SZ, na ktorého utrpenie pozerali jeho priatelia, Satan a Boží synovia. Pavol kladie dôraz na **Boha, ktorý toto miesto pridelil** – je to špecifický Boží zámer. **Boh si chce poslúžiť práve ľudskou slabosťou, aby vynikla jeho sila a moc**.

Oproti pýche Korinťanov, ktorí sa pokladali za múdrych Pavol kladie pokoru seba a apoštolov (v. 10). Ide až do takého stupňa, že sa pokladá za „smeti sveta“. Je to totálne opovrhnutie a neúctu ako máme k **zbytkom po čistení**. Tento výraz vyjadruje aj **obetu za zmierenie a očistenie**: je to zástupná obeta obetovaná namiesto predmetu, veci… ktorá sa zachráni. To pripomína Ježišovu zástupnú obetu na kríži: „*Toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za všetkých*“ (Mk 14,24).

Utrpenie sa tu priamo a výslovne nevyhľadáva, ale ak sa vyskytne, popri ťažkostiach sa ukazuje aj jeho pozitívna hodnota.

D 14-17 výzva k napodobňovaniu

[14] Toto nepíšem, aby som vás zahanbil, ale aby som vás napomenul ako svoje milované deti. [15] Veď keby ste mali hoc aj desaťtisíc vychovávateľov v Kristovi, otcov nemáte mnoho, lebo v Kristovi Ježišovi ja som vás splodil skrze evanjelium. [16] Prosím vás teda, napodobňujte ma! [17] Preto som k vám poslal Timoteja, svojho milovaného syna, verného v Pánovi; on vám pripomenie moje cesty v Kristovi, ako učím všade po všetkých cirkvách.

Pavol dokazuje, že s Korinťanmi mal osobitný vzťah a boli mu bližší ako kresťania z mnohých iných miest: on ich splodil skrze evanjelium. Myslí sa tým najmä jeho **činnosť a ohlasovanie**, pretože podľa 1,14-17 Pavol v Korinte nekrstil. Jeho vzťah sa dá charakterizovať ako **duchovné otcovstvo**. Dnešnou analógiou by mohli byť napr. krstní rodičia, alebo podobný blízky duchovný vzťah.

Keď ich Pavol napomína, nemá v úmysle ich zahanbiť, ale chce, **aby sa napravili**. Vyzýva ich k napodobňovaniu seba, čo treba chápať v kontexte výzvy z 11,1 „*Napodobňujte ma, ako aj ja napodobňujem Krista*“. **Pavol je konkrétny ľudský príklad pre druhých, ale aj on sám sa musí formovať podľa Krista**, lebo iba on je naším konečným vzorom. Ľudské vzory sú dôležité, ale aj keď zlyhajú, treba vedieť, že iba Kristus je dokonalý vzor. Každý kto je vzorom pre druhých má voči nim zodpovednosť. Tá sa zvyšuje spolu s postavením a vplyvom, ktorý daná osoba má. Každý si musí klásť otázku, či by bol hrdý, keby ho druhí napodobňovali.

E 18-21 Pavlov príchod

[18] Niektorí sa začali tak vyvyšovať, akoby som k vám už nemal prísť. [19] Ale prídem k vám čoskoro, ak to bude chcieť Pán, a posúdim namyslencov nie podľa ich reči, ale podľa ich moci, [20] lebo Božie kráľovstvo nespočíva v reči, ale v moci. [21] Čo chcete? Mám k vám prísť s palicou, alebo s láskou a v duchu miernosti?

Pavol hovorí o svojom príchode a spôsob akým ho opisuje dáva tušiť, že v jeho neprítomnosti sa medzi Korinťanmi šírili **nezhody**. Najprv poslal Timoteje v. 17 (preto som k vám poslal Timoteja) a teraz hovorí o svojom príchode. Svoje **plány** upresňuje na konci listu v 16,5-7 *„No prídem k vám, keď prejdem Macedónskom, lebo cez Macedónsko iba prejdem, [6] ale u vás sa hádam zdržím alebo aj prezimujem, aby ste ma odprevadili, kde pôjdem. [7] Nechcem vás teraz vidieť len tak idúcky; dúfam, že u vás nejaký čas ostanem, ak to dovolí Pán*".

Takisto sa naznačuje istý druh súdu „nie podľa ich reči, ale podľa ich moci" (v. 19). **Skutky a nie slová** sú klasickým biblickým kritériom pri súde: Mt 12,33 *„Vypestujte dobrý strom a bude dobré aj jeho ovocie, alebo zasaďte zlý strom a bude zlé aj jeho ovocie. Lebo strom možno poznať po ovocí*". Fil 4,17 *„Nie že by som túžil po daroch, ale túžim po ovocí, ktoré sa rozmnoží vo váš prospech*".

Pavol si tu uvedomuje svoju **zodpovednosť**: je ako **pastier**, ktorému záleží na spáse tých, ktorí sú mu zverení. Uprednostňuje pokojný prístup, ale pre dobro spoločenstva, alebo jednotlivca je aj prísny. Príklad pastiera ponúka aj Ez 33,7-9 *„Nuž, syn človeka, teba som dal za strážcu Izraelovho domu. Keď počuješ slovo z mojich úst, varuj ich z mojej strany! [8] Ak vtedy, keď poviem bezbožnému: "Bezbožník, určite zomrieš!", nebudeš hovoriť, aby si bezbožníka vystríhal pred jeho cestou, ten bezbožník zomrie pre svoju vinu, ale jeho krv budem požadovať z tvojej ruky. [9] Ale ak si ho ty upozornil pred jeho cestou, aby sa z nej vrátil, a nevrátil sa zo svojej cesty, on zomrie, no ty si si zachránil dušu*".

Záverečná modlitba

Bože, Duchu Svätý, ďakujeme ti, že si nás viedol pri čítaní Svätého písma. Veríme, že Ježiš Kristus je pravda. Posilňuj nás v tejto viere. Veríme, že Ježiš Kristus je cesta. Pomôž nám zachovávať všetky jeho slová a nasledovať jeho príklad. Veríme, že Ježiš Kristus je život. Uč nás s úctou a láskou často prijímať sväté sviatosti na udržanie a zveľadenie Božieho života v nás. Panna Mária, nech na tvoj príhovor prijímame a v srdci zachovávame každé slovo, ktoré pochádza od Boha.